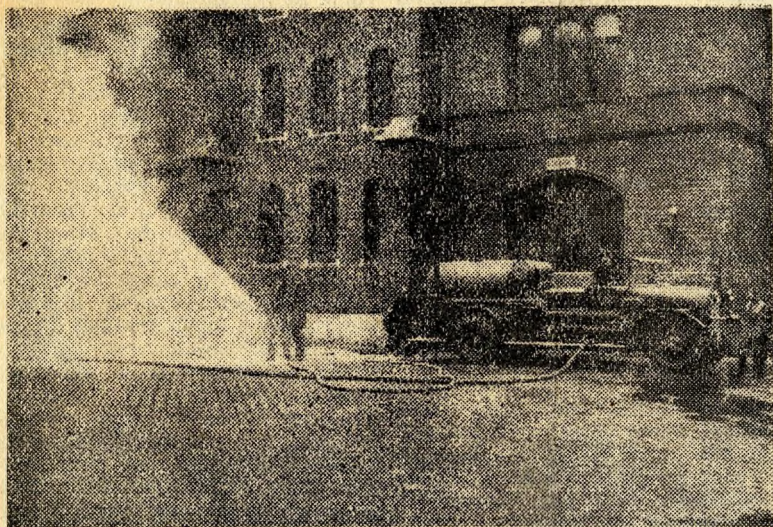

Idestova három és fél évtizede fiatal újságíró készült élete első „nagy riportjára“. Bement egyik vasárnap este a tűzoltólaktanyába, hogy velük együtt tűzhöz roboghasson és azután megírhasssa „Egy éjszaka a tűzoltóknál“ című kéthasábos művét. „Szerecséje“ volt. Kigyulladt az obudai Leipziger-szeszgyár, volt miről írnia. De még nagyobb szerencséje akadt, adatokat szerzett élete valóban első nagy riportjához:

Magyar tűzoltó tiszt viz nélkül akar tüzet oltani — feltalálja a szárazoltógépet

A legelső szárazoltó autót kipróbálják a budapesti tűzoltóparancsnokság udvarán 1928 januárjában.

Elfogódottan írom le ezt a régi újságcikk-címet, mert, aki erről a találmányról először számolt be a nyilvánosságnak, az a fiatal újságíró — én voltam.

A magyar találmány híre gyorsan bejárta a világot. Hiszen a laikusok tudomása szerint tüzet csak vízzel lehet oltani, pedig *transzformátorok és sokféle vegyi anyag égésénél vizet nem is szabad használni*. Ezenkívül a víz, néha a tűznél is sokkal nagyobb anyagi kárt okoz az oltásnál. Ezért gondolt el Szilvay Kornél budapesti tűzoltótiszt, az új oltási eljárás feltalálója, egy olyan gépet,

amelyik szükségszerűen *vízzel vagy megfelelő vegyi anyaggal ostromolja meg a tüzet*. Elkészítette egy gép — ahogy ma mondanák — „tűzoltó kombájn“ tervét, de sok hivatalos huzavona után csak 1928. januárjában készült el első, kísérleti gépe. Az autó motorja *gáztermelő* készüléket is működésbe hozott, a gáz nyomásának segítségével pedig *kettedszén-savnátrion oltóport* lövellt a tüzre. A kísérleti gép remekül bevált.

A Szilvay-féle szárazoltógép gyorsan és jól működött. Hamarosan még három szárazoltógépkocsit kapott a budapesti tűzoltóság. A har-

mincas évek elején pedig a Magyar Állami Gépgyár a bécsi tűzoltóknak szállított három szárazoltót. Párizs tűzoltóparancsnoka, hogy a gépeket munkában lássa, Budapestre jött és szó volt róla, hogy *Franciaország* több ilyen gépet rendel. A londoni tűzoltóság is rendelésről tárgyalt.

A megrendelések azonban *elmaradtak*. Sem vízzel, sem szárazoltóval el nem fojtható tűz borította lángba a világot. Még a budapesti és bécsi tűzoltóság szárazoltógépei is elpusztultak.

Szilvay Kornél, a feltaláló, gépei pusztulásakor nem volt tűzoltó, nem sokkal előbb kergették el állásából. A háború alatt Endre László, amint belügyi államtitkár lett, nyomban magához rendelte Szilvayt és ráparancskodott:

**— Maga baloldali!
Azonnal nyugdíjba megy!**

Endre László vádja nem volt alapatlan. Szilvayt 1920-ban *kommün* alatti magatartása miatt súlyos *fegyelmi büntetéssel sújtották*, s bár nevét, találmányát világszerte megbecsülték, csak nagyon lassan haladt előre a ranglétrán. Sőt hivatalos elismerést sem kapott világraszóló találmányáért, szolgálati érdemeiért.

Nagy kitüntetés érte azonban a felszabadulás első napjaiban. A *tűzoltó-legénység küldöttsége kereste fel, és kérte, jöjjen vissza közéjük, álljon az élükre*. Akkoriban még sok öreg tűzoltó jól emlékezett Szilvay Kornél tűzoltóórmesterre. Mert Szilvay le-

gényeségi állományban, ebben a rangban került a fővárosi tűzoltósághoz. Egész fiatalon, a technológia elvégzése után többször is hiába pályázott tiszt állásra — az apja csak munkás volt a Schlick-gyárban. De mindenképpen tűzoltó akart lenni, elfogadta hát végül a *fekete tiszti sapka helyett a legénység vörös sapkáját*. Évek múlva mégis tisztté léptették elő. A felszabadulás után ezredes lett, pár hónappal ezelőtt, 67 éves korában *negyvenhárom esztendei szolgálat után nyugállományba helyezték*. Hosszú pályája folyamán

**16 000 tüzeset oltásában
vett részt**

tizenhatezerszer kockáztatta a saját életét emberek otthona és munkahelye védelmében. De még ennél is nagyobb érdeme, hogy *feltalálta és Budapesten be is vezette a korszerű tűzoltás gyakorlati módját, a szárazoltást*. Ezzel pontosan 28 esztendővel előzte meg a *világ valamennyi tűzoltóságát*.

Németországban a világhírű Magirus, Angliában és Amerikában a Pyrene tűzoltószergyárak *csak most* kezdték meg és hozzák forgalomba az oltógázt termelő tűzoltóautókat, melyeknek berendezése és szerkezete — különösen az amerikaiaké — nagyjából hasonló a Ganz-Jendrasik-Szilvay-féle szabadalom alapján legutóbb gyártott magyar géphez. A magyar technika nagy büszkesége, Jendrasik ugyanis Szilvay elgondolása alapján tovább

fejlesztette a találmányt és együtt, hatalmas, *percenként 100 köbméter oltógázt termelő autót készítettek*. Ez a gép is elpusztult a háború alatt. A most gyártott külföldi gépek csak sokkal kevesebb gáz termelésére alkalmasak. A magyar találmány *világszabadalma néhány éve lejárt és elmulasztották hatályát meghosszabbítani*. Feltűnő, hogy a nagy külföldi gyárak csak ezután, 1956-ban kezdték meg a hasonló gépek előállítását.

Néhány évvel ezelőtt a Ganz-gyár elkészített és szállított a budapesti tűzoltóságnak egy szárazoltó autót, de a tűzoltóság *még nem helyezte üzembe*. Így a szárazoltás *szülőhazájában* nem, csak *külföldön* használnak ez idő szerint oltógázt tüzek elfojtásához.

Szilvay Kornélnak egyébként *sok más találmánya és újítása is volt*. Most, már nyugalomba vonulása óta ismét szabadalmaztatta legújabb ötletét: *az autóra szerelhető vizporlasztó készüléket*. Új találmányának lényege, hogy *a tűz helyszínén egy liter vízből 17 000 liter, percenként több százezer liter vízköd fejleszthető*. A tűzre permetezett vízköd gyors hőelvonással fejti ki a víznél harmincöttször nagyobb oltóhatását.

Remélhetőleg ezt az új találmányt idehaza nemcsak megvalósítjuk, hanem *export útján is hasznosítjuk* majd. Nem vagyunk gazdagok, nem engedhetjük meg magunknak, hogy magyar technikai eszmék elkallódjanak, később pedig hasznukat külföldi kapitalista vállalatok vágják zsebre.

SZOKOLY ENDRE

★

Lapzárta után jött meg a híre, hogy Szilvay Kornél nyugalmazott tűzoltóezredes a Péterffy Sándor utcai kórházban, ahol súlyos műtét után kezelték, vasárnap, szeptember 8-án elhunyt.

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Szokolay Endre

Cím:

A TŰZOLTÓ KOMBÁJN TÖRTÉNETE

Forrás:

Magyarország

1957. 9. 11.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

614.84

Hely

Idő

1911/1957

Személy

Helyszám